

ПРОБЛЕМА НЕСТАЧІ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Анотація. Присвячено проблемі нестачі дитячих садків у Харківській області. Розглянуто актуальність обов'язковості дошкільної освіти. Проведено аналіз існуючої ситуації, можливих шляхів вирішення проблеми та ефективності вже прийнятих заходів.

Аннотация. Посвящено проблеме нехватки детских садов в Харьковской области. Рассмотрена актуальность обязательности дошкольного образования. Проведен анализ существующей ситуации, возможных путей решения проблемы и эффективности уже принятых мероприятий.

Annotation. The work deals with the problem of shortage of kindergartens in Kharkiv region. We consider the relevance of compulsory pre-school education. The analysis of the situation and possible solutions to the problem as well as effectiveness of measures already taken was carried out.

Ключові слова: дошкільна освіта, дитячі садки, Державна цільова програма розвитку дошкільної освіти.

З прийняттям 6 липня 2010 року Закону України "Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу" [1], який визначає для дітей старшого дошкільного віку обов'язкову дошкільну освіту перед вступом до школи, гостро стала проблема нестачі дитячих садків. За роки незалежності Україна відчула на собі майже протилежні ситуації: у "дев'яностих" групи були напівпорожні, приміщення здавали в оренду, чимало з них встигли приватизувати; у "двотисячних" ситуація змінилася: народжуваність зросла, дитячий садок став обов'язковим етапом, тож батькам доводилось записувати своїх дітей до садків мало не з народження.

Мета дослідження – проаналізувати становище у сфері матеріального забезпечення та наявності приміщень для закладів дошкільної освіти Харківської області, визначити основні перешкоди на шляху досягнення відповідного рівня якості дошкільної освіти та охоплення нею 100 % дітей відповідного віку.

Існуюча мережа дошкільних навчальних закладів у Харківській області та загалом в Україні неповною мірою задовольняє освітні потреби населення. У середньому в Україні на 100 місць претендує 108 дітей, у великих містах – 119 дітей. Відсоток охоплення дітей старшого дошкільного віку дошкільною освітою в 2008 році був 86,9 %, у 2009 – 90,1 %, сьогодні він становить 93,5 %. І хоча динаміка в цілому є позитивною, але черги з влаштування дітей до дитячих садків все ще існують, що не забезпечує створення рівних умов для подальшого навчання в школі та суперечить вимогам законодавства [1]. За даними Державного комітету статистики, станом на 1 січня цього року налічується 15,5 тисяч дошкільних навчальних закладів. У них здобувають освіту 1,213 мільйона дітей. Починаючи з 2004 року кількість закладів зростає приблизно на 200 – 300 одиниць. Протягом 2009 року відновлено діяльність 119 навчальних закладів, які тимчасово не працювали. Найбільше в Житомирській області – 24, Київській – 9, Волинській, Полтавській областях та Автономній Республіці Крим – по 8 закладів. Введено в експлуатацію 11 новобудов і відкрито 105 дитячих садків у пристосованих приміщеннях. Однак існуюча мережа дошкільних навчальних закладів неповною мірою задовольняє освітні потреби населення. Лише 56 % дітей віком від 1 до 6 років можуть відвідувати дошкільні навчальні заклади. Найменший показник у сільській місцевості – 33 % від загальної кількості дітей, зокрема, у Львівській області – 16 %, Івано-Франківській – 17 %, Луганській і Рівненській – по 21 %. Існують два варіанти розв'язання цих проблем. Перший – обмежений, тобто вирішення питання на рівні місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування без відповідної підтримки з боку держави. Другий – оптимальний, тобто розробка та затвердження державної цільової програми з відповідною ресурсною та фінансовою підтримкою. З цією метою Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України розробило проект Концепції Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року [2]. Але Державна програма повинна підкріплюватись місцевими програмами та фінансуванням, тобто повинна бути прописана для кожного регіону окремо.

Нестача дитячих садків зумовлена не лише демографічним, але й комерційним фактором, адже земля з кожним днем дорожчає, будувати вигідно багатоповерхівки, а не дитячі садки. А ті, що існують, або здали в оренду, або просто продали.

Автор провів дослідження цієї проблеми серед дитячих садків м. Лозова Харківської області. У місті розроблена цільова програма, написана під Державну цільову програму розвитку дошкільної освіти. Головне джерело фінансування – місцевий бюджет та цільове фінансування з боку діючого Лозівського ковальсько-механічного заводу. Але цих коштів недостатньо. Надані приміщення для відкриття нових груп, але немає меблів, ремонту, необхідних матеріалів і т. д. У вже діючих групах теж відчувається гостра нестача фінансування: миючі засоби, канцтовари – це все закуповується за батьківські кошти. Крім того, порушуються санітарно-гігієнічні норми: кількість дітей у групі в середньому на 25 % більша, ніж має бути. З 60 дітей, які стоять на обліку для вступу в дитячий садок, що обслуговує певний район, може бути прийнято лише 45, і це не враховуючи дітей, що не прописані за адресою свого проживання. Але є позитивні моменти: згідно з прописаною програмою деякі кошти все ж таки поступають: було закуплено пральні машини, замінено старі печі, надано нові приміщення. Також найняли нових працівників у кожний дитячий садок,

задоволена, і рекомендація Головного управління освіти і науки Харківської обласної адміністрації про необхідність ведення сайту виконується не всюди. Взагалі положення про обов'язковість дошкільної освіти виконується для всіх дітей міста, але за рахунок залучення таких методів, як перевантаження груп, підготовка на базі школи або неповне перебування в садку (лише на заняттях). Передбачена можливість патронатства – занять з дітками на дому, але для цього немає додаткових працівників і можливості їх найму.

Дошкільна освіта – найважливіша з усіх освіт, тому що вона буде фундамент майбутнього розвитку людини. Коли дитина приходить у школу після шести років гідної підготовки, звиклою до спілкування в колективі та з однолітками, вона буде успішно вчитися. Саме тому прийняття Закону про обов'язковість дошкільної освіти стало важливим кроком, який назрівав вже давно. І на даний момент головне питання полягає у фінансуванні та поверненні до комунальної власності колишніх відданих дитсадків, а також побудові нових відповідно до реальних можливостей бюджету. Особливо треба звернути уваги на розробку місцевих програм по області й містах та їх фінансування.

Наук. керівн. Перепелиця І. К.

Література: 1. Про дошкільну освіту : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>. 2. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року : Постанова від 13 квітня 2011 р. № 629 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>. 3. Блохтур А. Дитячі садочки – дорослі проблеми [Електронний ресурс] // Альона Блохтур. – Режим доступу : <http://glavcom.ua/articles /1486.html>.